

Mødet den 8. Marts 1906.

Fraværende var: Filtenborg og Lottrup.

Til Efterretning forelaa følgende Sager:

1. (J. Nr. 19—1905). Meddelelse om, at Statskasens Andel i de af Kommunen i Regnskabsaaret 1904—05 forskudsvis afholdte Udgifter til Foranstaltninger mod Udbredelse af smitsomme Sygdomme er anvist til Udbetaling med 26181 Kr. 05 Øre.
2. (J. Nr. 459—1905). Skrivelse fra Ministeriet for offentlige Arbejder, hvorefter der vil være at dispensere fra Bestemmelserne i Reglementet af 30 Oktober 1894 for Ordenens Overholdelse i Aarhus Havn for Skibe, der er ladede med eksploderende Stoffer, med Hensyn til Indførelse af Ammunition til Artilleriet, forsaavidt denne sker med Marinens Skibe.
3. (J. Nr. 475—1905). Meddelelse om, at Kommunes Andel i Udgifterne til den første foretagne Vurdering til Ejendomsskyld i Medfør af Lov af 15. Maj 1903 udgør 5855 Kr. 60 Øre.
4. (J. Nr. 22¹⁴—1905). Skrivelse fra Indenrigsministeriet med Approbation paa Købekontrakten med Murermester M. Leth og Tømrermester Th. Pedersen angaaende en Grund paa Hjørnet af Hans Brogesgade og Nyborggade.

5. Beretning om Havnearbejderne og Havnens Drift i 1905 samt Statistik over Varebevægelsen.
6. (J. Nr. 22—1905). Det foreliggende Udkast til Købekontrakt med Snedkermester P. Christensen angaaende en Parcel af Matr. Nr. 742a af Bygrunden fra Marselisborg, paa Hjørnet af Odensegade og Bülowsgade, godkendtes.
7. Det vedtoges at fastsætte det Tillæg, som i Henhold til Vedtægten for Paaligning af personlig **Kommuneskat** § 2c skal lægges til den Sum, som skal udredes af Formue og Lejlighed, til 5 % for Aaret 1906—07.
8. (J. Nr. 472—1905). Den foreliggende Indstilling fra Udvalget for Gas- og Elektricitetsværket om, at det fremtidig benævnes »**Udvalget for Belysningsvæsenet**«, omfattende Gasværket, Elektricitetsværket og den offentlige Gadebelysning, tiltraadtes.
9. (J. Nr. 473—1905). Fra samme Udvalg forelaa Indstilling om, at anvende Gasværkets Driftsoverskud for 1905—06 til Anskaffelse af en Dampkedel til **Elektricitetsværket** og en Udvidelse af **Gasværkets** Kulhus, saalydende:

»Byraadet har under 10. November 1905 vedtaget, at det forventede Overskud paa **Gasværket** for Driftsaaret 1905—06 ud over det budgetterede Beløb, hvilket Overskud nu kan beregnes til Kr. 30,000, 00, i indeværende Drifts-
aar anvendes til Opførelsen af 11 Ovnbuer i det ny Retorthus.

I Henhold til Indberetninger fra Bestyreren af Gas- og Elektricitetsværket kan de Arbejder, hvorpaa man en Gang saa sig nødsaget til at forberede sig, udskydes til næste Aar, medens derimod Elektricitetsværket stiller Krav om Anskaffelsen af Dampkedel Nr. 4 af samme Størrelse som de 3 tilstedeværende.

Bekostningen herved er opgjort

til..... Kr. 20,000, 00

Endvidere vil det være nødven-

digt paa Gasværket at fore-

tage Udvidelse af Kulhuset

til en Bekostning af — 15,000, 00

Kr. 35,000, 00

Udvalget indstiller til Byraadet, at man i Stedet for at opføre de 11 Ovnbuer bruger Meroverskudet til ovennævnte to Arbejder, idet Resten, 5000 Kr., vil kunne afholdes af **Elektricitetsværket**, idet dette for Driftsaaret 1905—06 vil komme til at give et Meroverskud end budgetteret af omtrent denne Størrelse.

Idet Bestyreren mener at kunne udsætte Opførelsen af de 11 Ovnbuer til næste Aar, vil dertil altsaa medgaa Kr. 30,000; men da det tillige vil blive nødvendigt at montere 4 Ovne til en Bekostning af Kr. 40,000, vil der i det kommende Driftsaar altsaa være at afholde Udgifter til et Beløb af Kr. 70,000.

Desuden kan der blive Tale om en eventuel Udvidelse af Elektricitetsværkets Akkumulatorbatteri.»

Jacob Jensen skulde ikke modsætte sig, at der til Elektricitetsværket anskaffedes en ny Dampkedel, hvortil der nok kunde være Trang, men det forekom ham, at det var meget hurtigt, at en Udvidelse af Kulhuset paa Gasværket var blevet nødvendig; det var vist temmelig knapt beregnet fra Begyndelsen.

Vestesen gjorde opmærksom paa, at det omtalte Kulhus var indrettet med Muligheden af en Forlængelse af det for Øje, og kun ved at foretage den muliggjordes Anvendelsen af de meka-

niske Lossegrejer. Det rummede ogsaa en Fare at oplagre Kul i umiddelbar Nærhed af Ovnene.

Udvalgets Indstilling tiltraadtes.

10. (J. Nr. 464—1905). I Anledning af et fra Fr. Windel indkommet Andragende om, at der for Kommunens Regning maa blive lagt **elektrisk Kabel** for Strøm til Motordrift til Ejendommen Nr. 17 paa Kriegersvej var fra Udvalget for Gas- og Elektricitetsværket indhentet følgende Erklæring:

»Udvalget kan anbefale, at Kommunen afholder Udgiften ved Kablets Anbringelse og Nedlægning, hvilken Udgift af Bestyreren er kalkuleret til ca. 800 Kr. paa de Vilkaar, at Andrageren udsteder en tinglæst Deklaration paa Ejendommen, hvori han forpligter sig til at tilbagebetale Kommunen hele Anlægsomkostningen ved Udgangen af det første Aar efter Kablets Nedlægning, saafremt Elektricitetsforbruget ikke har andraget 1000 Kr.

For hvert 1000 Kr., som Elektricitetsforbruget andrager pr. Aar, nedskrives Gælden med 100 Kr., hvad enten Forbruget hidrører fra Andrageren selv eller andre Beboere i Gaden, som have faaet Tilslutning til samme Kabel.

Dersom Forbruget noget Aar ikke naar 1000 Kr., forfalder Restgælden straks til skadesløs Betaling, ligeledes i det Tilfælde, at Andrageren eller hans Bo skulde afhænde Ejendommen.«

Udvalgets Indstilling tiltraadtes.

11. (J. Nr. 143—1905). Fra Vandværksudvalget forelaa Indstilling, om Køb af et Areal af »Højvangs« Jorder til Opførelse af et **Vandtaarn**, saalydende:

»Udvalget har i Henhold til Byraadets Bestemmelse af 15/11 f. A. angaaende Vandforsyning til de højtliggende nordre Arealer paa

Aarhus Mark forhandlet med Proprietær Faur-schou til Højvang om Købet af et Areal paa ca. 2000 □ Alen for derpaa at opføre det for Vandværksudvidelsen fornødne Vandtaarn.

Udvalget skal fremsende medfølgende Generalstabsplan og Detailplan, paa hvilke den vedtagne og den tillige fordelagtigste Plads for Taarnet er angivet.

Proprietær Faurschou stillede følgende Betingelser for Afhændelsen af det ønskede Areal til Kommunen:

1. Kommunen køber et Areal af ikke under 2000 □ Alen, som betales med 1 Kr. pr. □ Alen.
2. Betalingen erlægges kontant, senest den 1. Maj d. A.
3. Arealet indhegnes af Kommunen, og saafremt der plantes paa Arealet, maa Beplantningens Højde ikke overstige 3 Alen.
4. Omkostningerne bæres af Køberen alene.

Udvalget anbefaler Byraadet, at man indgaar paa ovenstaaende Betingelser, og at det overdrages Byraadets Ekspeditionskontor at ordne det videre fornødne vedrørende Kommunens Køb af nævnte Grundstykke.

Vestesen kunde ønske oplyst, paa hvilket Punkt af det ommeldte Areal man havde tænkt at bygge Vandtaarnet. Det var jo ikke umuligt, at det kunde blive nødvendigt at opføre et Taarn til, og man burde derfor i Tide sikre sig Plads ogsaa til dette. Det omhandlede Areal var næppe stort nok til 2 Taarne, men kunde man ikke for en Række Aar forbeholde sig Forkøbsret til Stykket bag ved det.

Jacob Jensen forekom det, at Taarnet maatte kunne anbringes saaledes paa Pladsen, at der eventuelt paa denne kunde bygges et til.

Nørgaard vilde foretrække, at man hellere straks købte et lidt større Areal, hvis der ikke kunde opføres 2 Taarne paa det nu foreslaaede.

Samuel sen troede ikke, der var Plads til mere end et Taarn paa Arealet, og det havde man tænkt lagt midt paa dette, idet Terrænet her var højest. Et Taarn vilde sikkert ogsaa være tilstrækkeligt i hvert Tilfælde i den første halve Snæs Aar. Han skulde efter de faldne Udtalelser iøvrigt bede om, at Sagen maatte gaa tilbage til Udvalget for, at det kunde overvejes, om man af den anførte Grund straks burde købe et lidt større Areal, f. Eks. ca. 400 □ Alen mere.

Sagen gik tilbage til Udvalget.

12. (J. Nr. 470—1905). Efter Indstilling fra Skoleudvalget vedtoges det at søge Ministeriets Bemyndigelse til Oprettelsen af 2 faste **Lærerembeder**, samt at indstille til Skoledirektionen, at disse Embeder — under Forbehold af Ministeriets Samtykke — opslaas ledige med en Begyndelsesløn af 1000 Kr. stigende i 25 Aar til 2700 Kr., og med Bemærkning om, at der vil blive taget særligt Hensyn til Ansøgere, der kunne paatage sig Undervisning i Tysk eller Gymnastik.
13. (J. Nr. 482—1905). Fra Skoleudvalget forelaa I. Indstilling om, at der hurtigst muligt blev truffet de nødvendige Foranstaltninger til Opførelsen af en ny **Byskole**, samt II. Henstilling om, hvorledes den nuværende Mangel paa Skolelokaler indtil videre vilde kunne afhjælpes.

I. Jacob Jensen paapegede, at det af den fra Skoleinspektøren indhentede Erklæring fremgik, at samtlige Byskolars Klasser, saavel Formiddags- som Eftermiddags Klasser, var fuldt optagne. For Nørrebro Skoles Vedkommende vilde Forholdene tilmed stille sig saaledes, at der ved det

ny Skoleaars Begyndelse vilde mangle Plads til 5 Klasser om Formiddagen og 10 om Eftermiddagen, med andre Ord at ca. 450 Børn maatte undervises udenfor Skolen. Regnede man med den gennemsnitlige Stigning af Børneantallet ca. 3,1 %, vilde der sandsynligvis fra Begyndelsen af Skoleaaret 1907 være mindst 700 Børn, til hvilke man savnede Plads, og tænkte man sig, at Opførelsen af en ny Skole vilde vare 1 à 2 Aar, vilde dette Antal formentlig stige til 900 à 1000. Naar hertil kom, at en ny Skole gjerne skulde kunne optage en Del af Børnene fra de andre Skoler, kunde man sikkert regne med, at man straks vilde have ca. 12 à 1300 Børn til den ny Skole. Det kunde herefter ikke være tvivlsomt, at det var paatrængende nødvendigt snarest muligt at tage fat paa Forberedelserne til Opførelsen af en Skole, og Udvalget havde derfor indstillet, at man bemyndigede dette til at fremkomme med Planer til en saadan, samt bevilgede en Grund til den. Forinden maatte man dog først have afgjort, hvilken Type af Skoler man ønskede. Om man vilde gaa over til Pavillon Systemet, som man enkelte Steder paa Øerne var slaaet ind paa, eller om man vilde foretrække en større Skole af samme Slags som de andre her i Byen. Valgte man den store Type, kunde der jo igen være Tale om, hvorvidt man skulde bestemme sig for en Skole af Størrelse som Frederiksbjerg Skole, med 24 Klasser eller som Nørrebro med 16. Af disse vilde vel i og for sig den sidstnævnte Størrelse være at foretrække, idet man ved flere lidt mindre Skoler kunde faa en bedre Fordeling af Skoledistrikterne, men den mindre Skole var forholdsvis dyrere i Administration, og byggede man en saadan, blev det sikkert nødvendigt allerede i 1907—08 at opføre en ny, medens man, hvis man

valgte den store Skole, nok kunde vente et Aar længere med at bygge en Skole igen.

Müller kunde ganske slutte sig til den foregaaende Talers Fremstilling af Pladsforholdene i Skolerne; der var ingen Tvivl om, at en ny Skole var nødvendig. Efter hans Mening burde man ubetinget holde sig til den store Type, allerede af den Grund, at Pavillonsystemet var saa lidt prøvet. En Skole paa 16—18 Klasser vilde være den heldigste og bedst anvendelige efter den ny Undervisningsplan. De meget store Skoler var i hvert Tilfælde efter manges Mening maaske noget monstrøse.

Nørgaard maatte efter de givne Oplysninger erkende, at Udgiften til en ny Skole var uundgaaelig; det drejede sig herefter kun om, at faa den bedste og fornuftigste Plan for en saadan Skole i alle Retninger. Han kunde i og for sig godt forstaa Ønsket om at faa en mindre Skole, men man kunde dog ikke se ganske bort fra, at en større Skole var forholdsvis billigere, og han havde ikke før hørt, at man havde Grund til at være utilfreds med Frederiksbjerg Skole. Iøvrigt maatte der vel ogsaa tænkes paa, hvorledes Udgiften til Skolen skulde afholdes, i hvilken Henseende Sagen formentlig burde forelægges Budgetudvalget. Endelig kunde han ønske oplyst, om Udvalget havde tænkt paa, hvor Skolen skulde ligge.

Müller havde aldrig tænkt paa at nægte, at Frederiksbjerg Skole var en god Skole, men der blev — som af ham antydet — fra forekellig Side og da navnlig af Lærere, anket over, at det var uheldigt at samle saa mange Børn, 1600, i een Skole. Man talte om »Kasernerung af Børnene« og beklagede sig over, at Lærerne ikke kunde lære de enkelte Børn at kende. Denne sidste Ind-

vending var næppe af væsentlig Betydning, da Lærerne saamænd heller ikke i en mindre Skole kunde faa Kendskab til hvert enkelt Barn, noget der heller ikke var nødvendigt, idet hver Lærer indenfor de enkelte Skoler fik sin begrænsede Virkekreds anvist, og i den kunde han saa øve sin Indflydelse paa Børnene. Noget ganske andet var, om man kunde lægge en saa stor Skole saaledes, at der naturligt kunde skaffes den et tilstrækkeligt Antal Børn. Fra Trøjborgkvarteret kunde man sikkert regne med en Tilgang af ca. 500 Børn, fra Samsøgade, Falstersgade, og Fynsgade med ca. 850 Børn, og hvis det forholdt sig, som det sagdes, at en Skole trak Bebyggelse, kunde man i den nordre Bydel inden lang Tid fylde en stor Skole. At det i Længden var billigst at bygge store Skoler, var utvivlsomt. Man maatte regne med, at Antallet af Elever voksede med ca. 250 om Aaret, ligesom det maatte bemærkes, at der var en betydelig Fremgang i Benyttelsen af Kommunens Skoler; han skulde saaledes nævne, at medens i 1886 ca. 65 % af skolesøgende Børn søgte Kommunens Skoler, besøgte disse i 1905 af 74 %, hvilket var et Tegn paa, at Byens Skoler, og Undervisningen i disse var i en glædelig Fremgang. — Naar man nu skulde til at bygge, skulde han henstille, at man ikke sparede paa den indvendige Udstyrelse, men gjorde den saa hensigtsmæssig og tidssvarende som muligt; derimod burde man med Hensyn til det udvendige ikke ofre alt for meget; det var ingen Skade til, at dens Ydre blev ret spartansk. Hvad selve Bekostningen ved Skolen angik, skulde han bemærke, at — saavidt han vidste — havde Nørrebro's Byskole kostet ca 58,000 Kr., medens Frederiksbjerg Skole havde kostet 228,000 Kr.

Jacob Jensen vilde anse det for heldigst at faa Skolen bygget i den vestlige eller nordlige Bydel, og da navnlig i den nordlige, f. Eks. oppe i Nærheden af Johannes Kirken, og der passede en mindre Skole maaske bedst. At lægge en Skole i den vestlige Del af Byen, hvor man kun havde Plads ude ved »Ceres«, vilde næppe være heldigt, idet Vejen til Skolen vilde blive besværligere for Børnene; man kunde mulig lægge Skolen paa Munkebakken, men ogsaa der vilde Adgangen blive mindre god. Imidlertid vilde det jo være rigtigst nærmere at forhandle med Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om Grund til Skolen. Naar Müller havde talt om, at en Skole bevirkede Bebyggelse, skulde han blot bemærke, at den Erfaring havde man da ikke gjort med Frederiksbjerg Skole.

Efter Forespørgsel til de forskellige Lærere, havde det vist sig, at de var godt tilfreds med Frederiksbjerg Skole, og Udvalget havde derfor ikke noget afgjort mod de store Skoler i det hele. Det, Udvalget i dette Møde nærmest ønskede, var at høre, for hvilken Type der i Raadet var overvejende Stemning. Han for sit Vedkommende var af den Mening, at Pavillonsystemet vilde indtage for stor Plads, og den vilde man vanskeligt her i Byen med dens kuperede Terræn kunne skaffe, ligesom den ogsaa vilde blive ret kostbar. Pavillonsystemet medførte ganske vist, at Børnene fik en stor Legeplads, men naar man tog de nødvendige sanitære Hensyn og sørgede for god Ventilation, kunde man sikkert skaffe Børnene gode Vilkaar ogsaa i en stor Skole. Selvfølgelig var det forholdsvist billigst at bygge en større Skole, idet bl. a. Bade-, Køkken-, Sløjd- og

Gymnastiklokaler var lige dyre, enten Skolen var større eller mindre.

Vestesen var glad ved at høre, at der ikke havde været nævneværdige Ulemper ved den store Skole paa Frederiksbjerg. Det var ubetinget billigst at bygge de større Skoler, og med den stærke Udvikling var det nødvendigt at tage Hensyn til den pekuniære Side af Sagen. Det kunde i øvrigt have været ret oplysende at høre nogle Tal, der kunde vise Forskellen i Prisen paa Skoler af forskellig Størrelse.

J. C. Petersen vilde meget anmode Udvalget om at overveje, om det ikke kunde være tilfreds med en større Skole; en saadan var — som allerede nævnt — forholdsvis billigere, og byggede man en mindre, vilde den efter det oplyste bogstavelig talt være for lille, inden den blev færdig.

Samuel sen kunde ikke se rettere, end at det vilde være økonomisk rigtigt at vælge en Skole af samme Størrelse som Frederiksbjerg. Skulde det herefter blive nødvendigt at omlægge Skoledistrikterne, kunde det vel forholdsvis let gøres.

Mousten vilde fraraade i dette Møde at tage endelig Bestemmelse om, hvilken Størrelse den paatænkte Skole skulde have. Man burde indskrænke sig til at bemyndige Udvalget til at fremskomme med Planer, efter at der var anvist en Grund til Skolen.

Magnus Nielsen skulde i Modsætning til den foregaaende Taler tilraade, at man straks tog Bestemmelse om, hvilken Størrelse Skolen skulde have. Hvis Frederiksbjerg Skoles Type var efter Ønske, havde man jo med det samme Planerne for den ny Skole. I Anledning af Müllers Henstilling om ikke at lægge for megen Vægt paa

det Ydre, vilde han for sit Vedkommende sige, at det forekom ham, at man ogsaa kunde bygge for spartansk. Man maatte dog sørge for, at de offentlige Bygninger ogsaa udvendig blev af en saadan Beskaffenhed, at man kunde være dem bekendt.

Samuel sen var ligeledes af den Mening, at man med det samme skulde slaa fast, hvilken Type man vilde følge.

Mikael Johansen kunde slutte sig til de 2 sidste Talere i deres Opfordring til straks at fiksere Størrelsen af Skolen. Hvad Opførelsen af denne angik, mente han, at man burde lægge stærkt Vægt paa at faa de hygiejniske Krav til en saadan Bygning tilfredsstillet; overfor det rent Ydre burde man være noget mere sparsommelig; derfor behøvede det dog ikke at blive grimt.

Mousten ønskede gerne Sagen udsat i hvert Tilfælde til næste Møde, inden man stemte om, hvilken Størrelse Skolen skulde have.

Müller var ikke bange for en Afstemning med det samme; denne vilde tværtimod være oplysende for Udvalget, der saa vidste, hvad Raadet ønskede.

Simonsen var noget betænkelig ved paa Sagens nuværende Standpunkt endelig at slaa Skolens Størrelse fast. Inden man skred hertil, burde man have bedre Oplysninger, navnlig om Bekostningen ved de forskellige Skoler. Kunde en mindre Skole — som Nørrebro — bygges for 60,000 Kr., medens en større kostede 220,000 Kr., burde man dog maaske foretrække den mindre.

Jacob Jensen skulde oplyse, at medens Frederiksbjerg Skole havde kostet 220,000 Kr., havde Nørrebro kostet 150,000 Kr., men rummede kun $\frac{2}{3}$ af det Børneantal, som den først-

nævnte kunde modtage og var bygget for 12 á 13 Aar siden, da alt var billigere. Han skulde i denne Forbindelse tilføje, at der var under Udarbejdelse en Oversigt over, hvad samtlige Skoler havde kostet Kommunen. Naar der var talt om Skolens Udseende, og om at der kunde spares paa dette, maatte han for sit Vedkommende advare mod en altfor vidtdreven Sparsommelighed i saa Henseende, og han i hvert Tilfælde vilde ikke være med til at opføre en Skole med Facade som Nørrebros Skole.

Paa Udvalgets Vegne skulde han foreslaa, at der meddeltes dette Bemyndigelse til at fremkomme med Planer til en ny Skole, samt at der anvistes Udvalget en Grund, hvorpaa Skolen kunde opføres.

Sabroe vilde, hvis Talen havde været om en mindre Kommune, hvor Grundene ikke spillede nogen væsentlig Rolle, have anbefalet, at man gik over til Pavillonsystemet, men til en større By med større Udviklingsmuligheder, hørte de store Skoler, og han var derfor stemt for at fortsætte med Opførelsen af disse. Man burde paase, at Skolen fik et saadant Udseende, at man ikke behøvede at skamme sig over den; selv de fattigste Landkommuner ofrede noget paa deres Skolebygninger.

Formanden fandt, at man i dette Møde burde indskrænke sig til at give Udvalget den ønskede Bemyndigelse, idet man i øvrigt tog de faldne Udtalelser til Efterretning.

Nørgaard skønnede ikke rettere, end at man først maatte have afgjort, hvilken Størrelse Skolen skulde have, da dette havde Indflydelse med Hensyn til Pladsen, der skulde vælges til den. Først naar disse to Spørgsmaal var besva-

rede, kunde der blive Tale om Tilvejebringelse af Planerne. Han for sit Vedkommende ansaa den større Skole for den bedste og mest økonomiske.

Jacob Jensen skulde paa Udvalgets Vegne erklære, at det nu ønskede Afstemning foretaget med det samme angaaende Størrelsen af Skolen.

Det vedtoges, at der gives Udvalget Bemyndigelse til at fremkomme med Plan til en ny Skole af samme Type som Frederiksbjerg Skole, og at der ved Samvirken mellem Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse og Skoleudvalget anvises en Grund til Skolens Opførelse.

II. Jacob Jensen kunde henvise til sine indledende Bemærkninger vedrørende den foregaaende Sag, hvorefter fremgik, at der i Nørrebro Byskole manglede Plads til 15 Klasser, 5 Formiddags- og 10 Eftermiddagsklasser. Til disse vilde der kunne skaffes Plads i den gamle Skole paa Vestergade, hvor der var 7 ledige Værelser, ligesom Eftermiddagsklasserne kunde undervises i Dreng-Borgerskolen. Naturligvis var der en Del Ulemper ved et saadant Arrangement; Værelserne i den gamle Skole var saaledes temmelig smaa, men da Vte-Klasserne havde et mindre Elefantal, kunde disse mulig finde Plads der; der vilde gaa en Del Tid tabt ved, at Børnene i Gymnastik- og Badetimer skulde føres til Nørrebro og tilbage; det vilde medføre en Ulempe ved Anvendelsen af Lærerpersonalet, og da navnlig Lærerinderne. Man maatte dog erindre, at den foreslaaede Ordning kun var rent midlertidig. — En anden Maade, hvorpaa Manglen paa Skolelokaler kunde afhjælpes, var at anskaffe 2 Døckerske Filtelte med 2 Klasseværelser i hver og opstille disse ved Nørrebro Skole. Dette vilde selvfølgelig være en Lettelse ved Undervisningen og Anvendelsen af

Lærerpersonalet, men vilde medføre en Udgift af ca. 25,000 Kr. Hertil kom, at der sikkert ikke var nogen, der ønskede at gaa over til udelukkende og til Stadighed at benytte saadanne Telte som Skolelokaler, og som rent midlertidig Foranstaltning var Anskaffelsen af dem jo ret kostbar. Tilvæksten i Befolkningen foregik i øvrigt saa jævnt, at man nogenlunde sikkert kunde beregne, naar det Tidspunkt vilde indtræffe, da der var Trang til en ny Skole, og man behøvede derfor ikke ekstraordinære Hjælpemidler i den ommeldte Henseende. Idet han endnu skulde tilføje, at et Medlem af Udvalget, Overlærer Müller, var stemt for Anskaffelsen af de nævnte Telte, skulde han ganske henstille til Byraadet, hvilke Foranstaltninger der ønskedes foretaget til Afhjælpning af den øjeblikkelige Mangel paa Skolelokaler.

Müller maatte indrømme, at det var beklageligt, naar et nyt Udvalg straks maatte komme med Ønske om Bevilling af ret betydelige Beløb. Allerede for 2 Aar siden havde Taleren fremhævet Nødvendigheden af, at der opførtes en ny Skole, men den daværende Formand for Skoleudvalget havde hverken den Gang eller senere villet tage denne Sag op. To Gange tidligere var man med en Betalingsskole gaaet bort fra Skolen paa Vester-gade, fordi den ikke egnede sig til Skole, saa meget mindre kunde Kommunen bruge den til Undervisning af de Børn, der søgte dens Skoler. Lokalerne dernede var — som nævnt — daarlige; i et af dem maatte brændes Gas ogsaa midt paa Dagen; Skolen laa i umiddelbar Nærhed af en Fabrik, og i samme Ejendom som den fandtes Kontor for Stadsingeniøren, Børneklinik, Folkebibliotek, Lokaler for Plejeforeningen, Good-Templar-Ordenen og en Stenografforening. Naar

det var nævnt, at der nok kunde blive Plads til Vte Klasser, maatte han bestemt hævde, at det i pædagogisk Henseende vilde være ganske forkasteligt at sende lutter Vte Klasser derned. Vilde man gennemføre en saadan Ordning, vilde han fremkomme med Forslag om en Omlægning af Skoledistrikterne. Dersom man ikke skyede Udgiften til 2 Døckerske Telte, vilde man kunne faa 4 gode Klasseværelser oppe ved Nørrebro Skole. Naar Valget imidlertid stod mellem en Ordning, der var økonomisk forsvarlig, men mindre heldig i pædagogisk Henseende, og en Ordning, der — pekuniært set — var dyr, men pædagogisk set forsvarlig, var han ikke i Tvivl om, hvad han vilde vælge. Naar det Øjeblik kom, da man ikke længere havde Anvendelse for Teltene til Klasseværelser, kunde man nok anvende dem paa anden Maade, f. Eks. ved at opstille dem i en af Kommunens Skove og der etablere en Feriekoloni. Han vilde indtrængende anmode Medlemmerne om at være saa »ødsle« at bevilge de 25,000 Kr. til de omtalte Telte.

Nørgaard tvivlede ikke om, at den foregaaende Talers pædagogiske Betragtninger sikkert var rigtige, og han forstod meget vel hans Standpunkt, men Raadet havde ogsaa en Pligt til at se paa det rent økonomiske. Forholdene i Skolen paa Vestergade var ganske vist ikke ideelle, men det drejede sig om en forholdsvis kort Benyttelse af den Skole. Hvor vidt de ommeldte Telte vilde staa deres Prøve i hygiejnisk Henseende betvivlede han; Temperatur-Forholdene i dem var i hvert Tilfælde uheldige. Det vilde blive en meget dyr Hjælp for saa kort Tid, og han maatte derfor til sin Beklagelse gaa mod den foregaaende Talers af pædagogiske Grunde nærede Ønske.

Sabroe betonedede, at det ikke var første Gang, man her i Raadet havde maattet vise Resignation og opsætte Realisationen af en Tanke, som ellers kunde ønskes gennemført. Da han og Meningsfæller første Gang kom ind i Raadet, trængte det daværende Alderdomsasyll stærkt til en Afløser, en Plan, der først efterhaanden gennemførtes; Hospitalsforholdene trængte i høj Grad til at reformeres, navnlig af Hensyn til Behandling af Tuberkulose-Patienter; og saaledes fandtes der og vilde stadig findes mange og store Op-gaver, som en Kommune maatte og skulde løse, men det kunde ikke ske alt paa een Gang. I det foreliggende Tilfælde drejede det sig tilmed kun om en kortere Overgangsperiode, og naar den gamle Skole blev gjort lidt i Stand, og man fjernede nogle af de nævnte Institutioner, kunde man nok hjælpe sig, til den ny Skole var færdig. Barakker var i Virkeligheden uheldige; ved Kommunehospitalet var der opført nogle saadanne, og dem var man meget utilfreds med. Tanken om Feriekolonier havde selvfølgelig hans Sympathi, men Spørgsmaalet herom stod ikke paa Dagsordenen i Dag og var jo ogsaa af ret vidtrækkende Betydning.

Jacob Jensen havde, naar han særlig havde nævnt Vte Klasserne, ikke tænkt paa at ville gribe ind i Fordelingen af Klasserne i de forskellige Skoler; han havde kun omtalt dem, fordi de havde færre Elever. Han havde ikke noget videre Kendskab til de Døckerske Filttelte, men saa vidt han vidste, var Lydforholdene i dem ikke gode. Flytning af Teltene vilde sikkert være ret bekostelig, idet der hver Gang skulde nyt Fundament. Han kunde godt slutte sig til Tanken om Feriekolonier, men det kunde ikke være

i denne Forbindelse. Blev Teltene opførte ved Skolen, maatte de blive der. Hvis Byraadet vilde følge ham, kunde den ny Skole være færdig om et Aar, og til den Tid kom man nok igennem ved Hjælp af Lokalerne i den gamle Skole paa Vestergade.

Mikael Johansen var oprindelig tilbøjelig til at ville følge Udvalgets Flertal, men efter at have hørt de faldne Udtalelser, var han bleven klar over, at det vilde være uheldigt at benytte den gamle Borger-Skole. Teltene vilde afgive et sundere Opholdssted for Børnene, og for saa vidt de kunde flyttes og kunde holde i en Række Aar, vilde man sikkert til Stadighed kunne faa Anvendelse for dem.

Mousten saa saaledes paa Sagen, at der ganske vist var en Del Ulemper ved at benytte Lokalerne i den gamle Borgerskole, men de kunde nok anvendes i denne Overgangstid, hvis man ønskede at spare.

Simonsen vilde gerne tro, at Müller havde Ret i sine Betragtninger af Forholdene i Skolen i Vestergade, og han kunde ogsaa have fulgt hans Forslag, hvis man var sikker paa at faa noget for sine Penge, men man havde ingen Garanti for, at Teltene i Virkeligheden var tidssvarende. Barakkerne ved Hospitalet var skrækkelige.

Müller gjorde gældende, at man ikke kunde slutte fra Hospitals-Barakkerne til Skoleteltene. Som Bevis for, at Teltene dog maatte være anvendelige, skulde han anføre, at vedkommende Firma i de sidste 4 Aar havde solgt 142 Telte med 259 Værelser, at Berlin, der for 2 Aar siden fik 2 Telte, havde bestilt flere, og at der i Milano og Hamborg ligeledes var gjort Efterbestillinger af saadanne Telte. Efter Oplysning fra Fabriken

kunde Telte, selv med Flytning, holde i ca. 30 Aar; de bestod udvendig af Træ, indvendig af Filt og var til at hægte sammen. Nærede man Tvivl om Teltenes Brugbarhed, kunde man jo sende et Par bygningskyndige Folk ned at se paa dem.

Nørgaard pointerede, at man ikke kunde regne med Beretning andet Steds fra; de klimatiske Forhold spillede i den ommeldte Henseende stor Rolle, og de var meget forskellige fra vore, blot man kom lidt Syd for Grænsen. Der savnedes ogsaa Oplysning om, hvortil Teltene anvendtes de omtalte Steder. Der klæbede sikkert mange Mangler ved dem, og Nytten af dem stod utvivlsomt ikke i Forhold til Bekostningen ved dem.

Sabroe tvivlede ikke om, at Müllers Forslag i og for sig havde gjort sin Nytte og af en vis Del af Pressen vilde blive anvendt mod Taleren og det Parti, hvortil han hørte, selv om Forslagsstilleren — hvad han gerne vilde tro — havde handlet i den bedste Mening. Vilde man i øvrigt have saadanne Telte, behøvede man ikke at gaa til Tyskland om dem; de kunde meget vel bygges af danske Haandværkere. Det afgørende var imidlertid, at man ved Anskaffelsen af de nævnte Telte ikke vilde faa noget tilfredsstillende, og den vilde ikke betyde noget virkeligt Fremskridt.

Müller vilde forvare sig mod, at han havde »talt for Bladene«; det var ikke hans Vane. Hans Forslag var udelukkende dikteret af Interesse for Skolevæsenet. Der var iøvrigt ikke det mindste i Vejen for, at de stedlige Haandværkere kunde faa en Del Arbejde ved de foreslaaede Teltes Opstilling og Sammensætning.

Jacob Jensen fastslog, at der i Udvalget var Enighed om, ikke at ville gaa over til at anvende Telte til Skoler i Almindelighed. Anskaffel-

sen af 2 Telte nu vilde kun blive en kostbar, rent midlertidig Foranstaltning, som han ikke kunde gaa med til.

Den fra Udvalgets Flertal fremsendte Indstilling tiltraadtes.

14. Sabroe erindrede om, at der af Justitsministeren i Folketinget i Efteraaaret var blevet fremsat et Forslag til **Lov om indenrigs Kødkontrol**, hvorefter Kød og Slagteaffald af Dyr, der var slagtede i Kommuner, hvor der var kommunal Kødkontrol, kunde, naar de ved Kontrollen var henført til første Klasse, uden Undersøgelse indføres i enhver Kommune i Landet, ligesom Kød og Slagteaffald af Dyr, der var slagtede paa et for Udførselskontrol godkendt Eksportslagteri, kunde, naar de var fundet egnede til Udførsel i fersk Tilstand, uden Undersøgelse indføres og forhandles overalt i Landet. I Forslaget var derhos bestemt, at der ved Indførsel i Kommuner, hvor der var offentligt Slagtehus, skulde erlægges en Afgift, der fastsattes til følgende Del af den for Kommunen gældende Indførselsafgift, nemlig: indtil 31. Marts 1906 $\frac{7}{10}$, til 31. Marts 1907 $\frac{1}{2}$ til 31. Marts 1908 $\frac{2}{5}$ og derefter en $\frac{1}{5}$. Den største Ulempe ved Forslaget var, at en Kommune herefter kunde tvinges til at modtage Kød, der var kontrolleret paa en mindre effektiv Maade, og navnlig var nødt til at modtage Kød fra Eksportslagterierne, uden at det skulde underkastes Efterkontrol, noget f. Eks. Tyskland krævede ved Indførsel af Kød herfra Landet. I det Udvalg, hvortil Forslaget blev henvist, lykkedes det at faa indsat Bestemmelse om en mere betryggende Kontrol, og navnlig om, at Kødet fra Eksportslagterierne, naar det skulde tilføres nogen Kommune her i Landet, skulde omkontrolleres og forsynes med et særligt

Stempel. Herefter maatte Forslaget formentlig betragtes som tilstrækkelig betryggende i hygiejnisk Henseende. I Udvalget havde der imidlertid rejst sig Røster mod den foreslaaede Afgift, og paa Trods af Flertallet stillede et Mindretal Ændringsforslag om at stryge Afgiften. Dette Ændringsforslag blev vedtaget af Folketinget og i Stedet for indsattes en Bestemmelse om, at for hjemmeslagtede ukontrollerede Varer kunde Justitsministeren fastsætte Afgiftens Størrelse. En saadan Bestemmelse vilde utvivlsomt medføre et betydeligt Indtægtstab for Aarhus Kommune maaske paa ca. 10,000 Kr. aarligt, ligesom den sandsynligvis vilde paaføre Slagterne i Byen en meget alvorlig Konkurrence. Kommunen havde med stor Bekostning opført et Slagtehus, af hvilket det i og for sig ikke havde ventet nogen Indtægt, idet det kun var bygget som en sanitær Foranstaltning, men man var gaaet ud fra, at der ikke vilde blive foretaget Ændringer i Sundhedsvedtægten, saaledes at man ligefrem fik Tab af det. Om nogen direkte Erstatning fra Staten til vedkommende Kommuner i Forbindelse med det omtalte Lovforslag havde Ministeren ikke villet høre Tale.

Aarhus Kommune havde hidtil været toneangivende for de andre med Slagtehus forsynede Byer i deres Optræden overfor Spørgsmaalet om en Lov om indenrigs Kødkontrol, man havde hidtil haft Held til at faa 2 Forslag til at strande, og det var hans Haab, at det ogsaa skulde lykkes at forhindre eller i hvert Tilfælde udskyde Vedtagelsen af dette af Agrarerne i Folketinget gennemtvungne Forslag. Forslaget var — som omtalt — vedtaget af Folketinget, og var nu oversendt til Landstinget, og det galdt derfor om, at gøre sin Indflydelse gældende over for dette. Det var hans Me-

ning, at man skulde se at faa de jyske Byer, der havde Slagtehus, forenede om en fælles Optræden i denne Sag, og han vilde derfor stille Forslag om, at der meddeltes Slagtehusudvalget Bemyndigelse til at foretage de i saa Henseende fornødne Skridt.

Vestesen kunde tiltræde det stillede Forslag, der faldt i Traad med Slagtehusudvalgets tidligere Optræden i den omhandlede Sag.

Mikael Johansen vilde ligeledes give Forslaget sin Støtte; den Slags Undtagelseslove, til hvilke det omhandlede Lovforslag hørte, burde man se at undgaa.

Simonsen ventede ikke megen Hjælp fra Landstinget i den ommeldte Henseende, da dette Ting jo var endnu mere agrarisk end Folketinget, men han kunde iøvrigt slutte sig til Sabroes Forslag.

Sabroe nærede dog Haab om, at Landstinget ikke vilde acceptere Lov-Forslaget i den omhandlede Skikkelse. At det gennemførtes i Folketinget skyldtes meget politiske Hensyn.

Det vedtoges at bemyndige Slagtehusudvalget til at forhandle med de paagældende Udvalg i de andre jyske Byer om en fælles Optræden angaaende det af Folketinget vedtagne Forslag til Lov om indenrigs Kødkontrol, eventuelt at foretage en Henvendelse til det paagældende Landstingsudvalg.

15. (J. Nr. 113—1905). Fra Aarhus Restauratørforening af 1903 og Aarhus Beværterforening forelaa Andragende om Ændring af Bestemmelserne i **Politivedtægtens § 67**, saaledes, at det tillades samtlige Restaurationer og Beværtninger at holde aabent til Kl. 12 Nat uden Vederlag herfor til Kommunen.

Der nedsattes et Udvalg bestaaende af: Formanden, Mikael Johansen og Sabroe til at fremkomme med Indstilling i Sagen.

16. (J. Nr. 474—1005). Det foreliggende Andragende fra **Foreningen til Hjælp for ulykkelig stillede Mødre** om Tilskud henvistes til Budgetudvalget til Erklæring.
- 17 (J. Nr. 22—1905). Fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse forelaa følgende Indstilling om Salg af et Areal til den **jyske Handelshøjskole**.

»Da det ved Udstykning af Karreen mellem Odensegade og Tietgensplads viser sig, at den indeholder 17—1800 □ Al. mere end nødvendigt til Bebyggelse i almindelig Udstrækning med 4—5-Etages Huse, og Handelshøjskolen har ønsket at erhverve en Del af dette overflødige Areal (ca. 1000 □ Al.) til Sammenlægning med sin Grund, tillader Udvalget sig at indstille, at det paa vedlagte Rids med A. betegnede Stykke afhændes til Handelshøjskolen til en Pris af 3 Kr. pr. □ Alen, saaledes at Købesummen amortiseres med en aarlig Ydelse af 5 pCt, hvoraf 4 pCt. er Rente, Resten Afdrag.

Den resterende Del af det overflødige Areal vil blive fordelt paa de endnu ikke solgte Byggegrunde.»

Efter Anbefaling af Jacob Jensen tiltraadtes Udvalgets Indstilling.

Udenfor Dagsordenen ønskede

18. Sabroe i Anledning af, at de af de højstbeskattede Vælgere valgte Medlemmer af Raadet i forskellige Blade havde indrykket en Erklæring, hvorefter de »da der var givet en misvisende Fremstilling af Aarhus Byraads Stilling til Grundlovsforslaget om en ny Valgkredsordning«, udtalte, at de kun kunde billige Grundlovsændringen i Forbindelse med Indførelse af Forholdstalsvalg. Da der ved denne Erklæring formentlig var sigtet til Talerens

Udtalelser i Folketinget, vilde han ikke undlade udtrykkelig at gøre opmærksom paa, at der intet-
somhelst laa til Grund for Beskyldningen om «en
misvisende Fremstilling». Som det vilde fremgaa af
Rigsdagstidende, havde han ganske nøgternt refere-
ret de faktiske Forhold, saaledes som de havde ud-
viklet sig lige fra Vedtagelsen i Raadet af Reso-
lutionen om at slaa til Lyd for en retfærdigere
Repræsentation for Købstæderne i Rigsdagen, og
til den — kun med 3 Stemmer imod — vedtagne
Udtalelse om, at man ønskede det nu fremsatte
Forslag om en Ændring i Grundlovens § 32
gennemført.

